

*Norsk barnebokinstitut
The Norwegian Institute
for children's Books*

*Observatoriegaten 1 b
Postboks 2674 Solli
0203 Oslo, Norway
Telefon: +47 23 13 13 70
post@barnebokinstituttet.no
www.barnebokinstituttet.no*

Kulturutredningen 2014

Høringsnotat fra Norsk barnebokinstitut

*Konto: 6022 05 29056
Org. nr. 971 493 704*

Norsk barnebokinstitut (NBI)

- formidler ny kunnskap om samtidslitteratur for barn og unge
- er et møtested for kunstnerisk og akademisk refleksjon over barne- og ungdomslitteraturens verbale og visuelle innhold og formspråk uavhengig av medieplattform
- har en forfatterutdanning, utarbeider utstillinger, og samarbeider med en rekke sentrale aktører med kompletterende kompetanse.

Våre generelle merknader er knyttet til hovedinntrykket av utredningen:

1) Engerutvalget argumenterer for at Kulturløft 3 bør legge vekten på kunnskap og innhold og at kulturpolitikken bør stimulere til mer kunst og kultur og flere aktiviteter som kommer publikum til gode, samtidig som det stadig understrekes at økningen skal ledsages av kunstnerisk og faglig kvalitet.

NBI er enig i dette og vil understreke at det også må gjelde for kunst og kultur for barn og unge. Det er behov for en kulturpolitikk som tilgodeser kunnskapsutvikling innen barnekunst- og kulturfeltet samt profesjonalisering av de aktører som henvender seg til denne målgruppen.

2) Engerutvalget legger vekt på at Kulturløft 1 og 2 har tilgodesett de store nasjonale institusjonene. Vi vil oppfordre til at det nå legges vekt på å styrke de små organisasjonene som kompletterer disse. NBI ber om at det utvises en større langsiktighet også overfor de små organisasjonene slik at de kan bygge opp en bærekraftig utvikle og svare på sine samfunnsoppdrag på en kvalitativt god måte.

Vedr. Del 2, kapittel 8 og 9: Digitalisering og mangfold

NBI etterlyser en kulturpolitikk som tar hensyn til sammenhengen mellom og konsekvensene av

- *digitalisering og endringer i de estetiske uttrykkene*
- *digitalisering og ungdommens kulturelle integrering og globalisering*
- *generasjonenes ulike digitale bruker- og refleksjonskompetanser*

Kompetansen hos lærere og bibliotekarer (for ikke å snakke om foreldre) er svekket mht den nye barne- og ungdomslitteraturen fordi feltet utvikler seg i nye retninger. Digital teknologi har ikke bare påvirket medieplattformene, men også innholdet og det estetiske formspråket. Derfor bør kunnskapsutviklingen og formidlingen mht den nye barne- og ungdomslitteraturen styrkes. I dette ligger en mulighet til å se på sammenhengen mellom norskprodusert og internasjonal litteratur og grensesnittene mellom litteratur og andre kunst- og kulturuttrykk på ulike medieplattformer.

Til gjengjeld kommer at barn og unge ofte har høyere digital brukerkompetanse og i noen grad kan være mer kulturelt integrert enn voksne. Kulturpolitikk bør derfor utformes med hensyn til at det er oppstått et endret grunnvilkår: barn, ungdom, unge voksne, middelaldrende og eldre voksne har ulik kompetanse mht å utnytte den digitale kommunikasjonsteknologien som er en forutsetning for global kommunikasjon. Samtidig har det oppstått et misforhold mellom refleksjonskompetanse og evne til å benytte ulike medieplattformer. Derfor er det spesielt viktig at kulturpolitikken legger til rette for at det utvikles kunnskap om digitale kunst- og kulturuttrykk skapt spesielt for barn. Det er dessuten nødvendig å utvikle kunnskap om barn og unges egen kommunikasjon, ofte på tvers av landegrensener.

Kulturpolitikken bør etter vår mening legge til rette for en kunnskapsutvikling mht samtidslitteratur på ulike medieplattformer, ledsaget av formidling, fordi det her skjer raske og omfattende endringer som påvirker så vel kommunikasjon som estetiske og andre uttrykk.

Vedr. Del 4, avsnittene 13.2 og 13.3: Skapende kunstnerisk virksomhet og mangfold

NBI etterlyser en kulturpolitikk som tar hensyn til sammenhengen mellom

- *forskning på samtidens kunstneriske uttrykk for barn og unge, formidlingen av ny kunnskap til de som har direkte kontakt med barn og unge, og barn og unges kunstneriske opplevelser*
- *utdanning i skrivekunst for barn og unge, kulturell integrering av forfattere, og en samtidslitteratur som speiler barn og unges omgivelser*
- *utdanning i å skrive scenetekst for barn og unge og nyskreven dramatik for barn og unge på de store scenene*
- *utdanning i å skrive faglitteratur for barn og unge og den lave andelen originalt norske sakprosa utgivelser for barn og unge*

Barne- og ungdomslitteratur er en viktig del av det skjønn- og faglitterære feltet både kvantitativt og kvalitativt. Litteraturen har gjennomgått en markant utvikling etter at innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur for barn og unge ble opprettet i 1978, og etter at den faglitterære ordningen for barn og ungdom kom i gang i 1996. Produksjonsstøtte til bøker i selektive ordninger har bidratt til denne utviklingen og understreker at barne- og ungdomslitteratur har kulturpolitisk prioritet, man ønsker å stimulere kvalitet, og man ønsker å motivere barn og unge til lesing. Samtidig er det utviklet nye medieplattformer, hvilket har påvirket de estetiske uttrykkene. Norsk barne- og ungdomslitteratur utmerker seg ved sin vilje til nyorientering, den vekker debatt og internasjonal interesse, og den øker i omfang. Denne situasjonen har ført til et økt behov for faglig nyorientering. Det må utvikles ny kunnskap som formidles til bibliotekarer, lærere, forfattere, oversettere, kritikere etz, slik at samtidslitteraturen, som i motsetning til klassikerne, har en ambisjon om avspeile dagens samfunn blir formidlet til barn og unge. Denne situasjonen har også ført til etableringen av en forfatterutdanning for skjønnlitterær barne- og ungdomslitteratur. Samtidig ser NBI at det fremdeles er et behov for å styrke de litterære bidragene innen andre kunst- og formidlingsformer. Antallet bøker som gis ut for barn og unge øker, men andelen originalsrevet norsk faglitteratur for barn og

unge avtar. Den kulturelle skolesekken formidler en mengde nye kunstproduksjoner for barn og unge, men de store teatrene etterlyser gode nye tekster for den samme målgruppen. NBI foreslår derfor at det legges til rette for økt profesjonalisering ut over de skjønnlitterære barne- og ungdomsbokforfatterskapene, for eksempel ved å øke utdanningsmulighetene for kunstnere og andre fagfolk som vil henvende seg til barn og unge gjennom teater eller faglitteratur. NBI har tillitt til at en økt profesjonalisering evner å fange opp et kulturelt mangfold. Vi ser i hvert fall en økt tilstrømning av flerkulturelle studenter til NBIs skjønnlitterære forfatterutdanning.

Kulturpolitikken bør etter vår mening legge til rette for utvikling og formidling av ny kunnskap i takt med medieutviklingen, samt for en profesjonalisering av de forfattere som henvender seg til barn og unge innen ulike sjangre og kunstretninger, slik at den norskproduserte litteraturen både favner det nye Norge, når frem til målgruppen og blir i stand til å hevde seg i den globale konkurransen.

Vedr. Del 4, kapittel 13.5: Kvalitet og kunnskap

NBI deler Grund-utvalgets analyse av at kulturfeltet må styrkes ved forskning, men er betenkt over at verken Grund- eller Enger-utvalget diskuterer de forskningsinitiativ som er kommet fra kunst- og kulturfeltet, og som må kunne betraktes som en reaksjon på den manglende forskningen som tilbys fra akademia og kunsthøyskolesektorene.

NBI anbefaler at de ulike forskningsmiljøene som allerede finnes i kultursektoren blir styrket og at det legges til rette for et utstrakt samarbeid mellom kultur- og utdanningssektorene.

Oslo, 26.juni 2013

Kristin Ørjasæter

Direktør